

HENKILÖN SYVÄKUVA

SISÄINEN KUVA

- ajattelu
(sis. monologi)
- piilotajunta
(tajunnanvirta)
- tunteet

ULKOINEN KUVA

- ulkonäkö
- vaatetus
- lähimiljö
(koti, esineet)

ilmeet – eleet – toiminta – puhe

- mihin hän pyrkii
  - mitä ongelmia hänellä on
  - mitä hän pelkää
  - mitä hän toivoo
  - miltä hän näyttää
  - miten hän pukeutuu
  - mitä hän puhuu
  - miten hän puhuu
  - mistä hän vaikenee
  - mitä ilmeitä hänellä on
  - miten hän elehtii
  - mitä työtä hän tekee
  - mitä hän omistaa
- JNE.

Tunne henkilösi

On tärkeää, että kirjoittaja tuntee päähenkilönsä hyvin. Henkilön uskottavuuteen vaikuttavat eri asiat riippuen siitä, ollaanko luomassa nykyhetkeen sijoittavan novellin nuorta päähenkilöä vai fantasiatarinan ikivanhaa ylijumalaa. Luo uskottava päähenkilö hyödyntämällä seuraavia kysymyksiä: Minkä ikäinen hän on? Sukupuoli, ulkonäkö ja persoonalliset yksityiskohdat? Kuinka muut kuvailevat hänen ulkonäköään? Millaisessa kodissa hän asuu? Mitä hän söi tänään? Mitä hän tekee torstai-iltaisin? Onko perhettä? Onko hän onnellinen vai onneton? Missä hän syntyi ja kasvoi? Millainen lapsuudenkoti oli? Mitä vanhemmat tekivät työkseen? Missä hän kävi koulun, oliko yksinäinen? Milloin rakastui ensi kerran? Tärkein ystävä? Onko hänellä vihamiehiä? Mitä hänen opiskellut, missä on töissä? Mitä hän harrastaa? Mistä hän unelmoi? Mikä on elämän suurin epäonnistuminen, entä onnistuminen? Kolme suurinta pelkoa? Mitkä asiat tekevät vihaiseksi? Entä onnelliseksi? Millainen moraalinen ja maailmankatsomus hänellä on? Mitä hän ei koskaan elämässään tekisi? Heikkoudet? Minkä elokuvan näki viimeksi, minkä kirjan luki? Miten seuraa uutisia? Mikä on hänen lempikirosanansa? Mikä on hänen suurin salaisuutensa?

Kuvaus

Henkilön syväkuvaus ja pintakuvaus

Ihminen lukee saadakseen tietää lisää elämästä, muista ihmisistä ja itsestään. Sen vuoksi juuri henkilökuvaus on oleellinen osa kerrontaa: henkilöiden on oltava uskottavia, kokonaisia persoonallisuuksia, joihin lukija voi samastua ja joiden toimintaa hän voi ymmärtää. Miten sitten saada tekstin henkilöt eläviksi ja todentuntuiksi?

Hyvän, loogisen henkilökuvan pohjalla on aina oikeita ihmisiä ja heistä tehtyjä havaintoja. Kirjallisuuden hahmoissa yhdistyvät fakta ja fiktio: kirjoittaja täydentää kokemuksiaan elävän elämän ihmisistä mielikuvituksellaan. Henkilökuvan tulee syventyä tekstin alun esittelyn jälkeen, mutta se ei saa totaalisesti muuttua, vaan sen on oltava hahmolleen uskollinen. Lopullisesti henkilökuva muodostuu vasta lukijan ajatuksissa hänen yhdistäessään omaa elämäkokemustaan tekstin kirjoittajan antamiin vihjeisiin tekstin henkilöistä. Lukijan mielikuvitukselle onkin syytä jättää tilaa.

Helpoin tapa kuvata henkilöitä on kertoa heidän ulkoisesta olemuksestaan: ulkonäöstä, koosta, sukupuolesta, fyysisistä ominaispiirteistä, vaateuksesta, esineistöstä, puhetyylistä, käyttäytymisestä ja toiminnasta. Tällaista tapaa luonnehtia henkilöä kutsutaan pintakuvaksi.

Henkilön sisäinen kuvaus taas paljastaa hänen ajatuksensa, tunteensa, piilotajunnan, unet, unelmat, mielipiteet ja muistot. Tällaista henkilön syväkuvaa täydentävät repliikit, monologi ja ympäristönkuvaus. Kertojan suhtautuminen kuvauksen kohteeseen vaikuttaa myös siihen kuvaan, joka henkilöstä lukijalle välittyy.

Hyvässä henkilökuvauksessa yhdistyvät pinta- ja syväkuva. Henkilöhahmojen tulisi olla muista erottuvia, kokonaisia ja kiinnostavia persoonallisuuksia. Kiinnostavia ihmisistä tekee heidän toimintansa, pyrkimyksensä, käyttäytymisensä ja puheensa.

Monet kirjoittajat sortuvat tyyteltyn henkilökuvaan. Poliisi on aina äreä ja vähän tyhmä, mummo on kiltti, vanha ja kutoo sukkaa, baarin tarjoilija on vaaleahiuksinen ja vähän yksinkertainen kikattaja, äiti on lempeä ja uhrautuvainen. Tyytittely soveltuu hyvin vain harvoihin tekstityyppeihin, esimerkiksi pakinaan tai vaikkapa satuun.

Auton takapenkillä
makaa ruumis.

Näenkö oikein, että
asunnon ikkunalaudalle
on unohtunut punaiset
rintaliivit?

Leipomo on vasta
avattu, eikä omistajan
synkkä salaisuus ole
vielä paljastunut
asiakkaille.

Kun lumi sulaa,
paljastuu jonkun
taskusta pudonnut
lappu: "Soittele, Timo!
On ikävä! T. Tiina!"

Näyttääkö mummelilta?
Mutta hän on vakooja!

Koira miettii: voi
hyvää päivää,
miten naurettava
mummo.